Vabariigi Valitsuse aruanne Riigikogule

Eesti osalusest Euroopa stabiilsusmehhanismis

2025/2026

Sissejuhatus

Euroopa stabiilsusmehhanism (edaspidi ESM – *European Stability Mechanism*) on euroala alaline kriisilahendusasutus, mille loomise juured ulatuvad 2008.a globaalsest finantskriisist alguse saanud euroala kriisi, kui mitu euroala riiki vajas välist finantsabi. Kuna püsiva mehhanismi loomine võttis aega, oli ESMi eelkäijaks ajutine riikidevaheline lahendus - Euroopa Finantsstabiilsuse Fond (*European Financial Stability Facility – EFSF*), millest abipakettide rahastamine lõppes 2013. aastal. ESM alustas tööd 2012. a oktoobris, pärast ESMi aluslepingu ratifitseerimist ja jõustumist. **EFSF ja ESM on kokku andnud 295,5 mld eurot toetuslaene.**

ESMi ülesanne on stabiliseerida kriisiolukordades euroala riikide ja euroala majandust. ESMi rahastamine toimub kapitaliturgudel kutselistele investoritele võlakirjade emiteerimise teel. ESMi kõrgeima reitinguga kaasnevad madalad omafinantseerimise kulud, mis võimaldavad abivajajatele pakkuda soodsaid laene. ESM teenib seejuures mõõdukat kasumit välja antud laenude intressitulu ja vabade vahendite, sh sissemakstud kapitali, investeerimistulu kaudu.

ESMi liikmed on kõik euroala riigid. Asutajaliikmeid on 17, sealhulgas Eesti. Pärast euro kasutuselevõtmist liitusid ESMiga Läti (2014), Leedu (2015) ja Horvaatia (2023). 2026.a. juunis sai Bulgaariast ESMi 21. liikmesriik. Bulgaaria liitus euroalaga 1.01.2026.

Aktiivseid abiprogramme ESMil ei ole. See on märk euroala tugevusest ja stabiilsusest. ESM on toetusprogrammide järgse seire ja tagasimaksete faasis. Kokku on ESMist antud kolm toetusprogrammi: Hispaaniale, Küprosele ja Kreekale. Kõik need riigid suudavad end taas iseseisvalt rahaturgudel rahastada ning maksavad edukalt toetuslaene tagasi. Hispaania on kohustusi täitnud ennaktempos ning algsest 41,3 miljardi euro suurusest laenust on tagasi maksta veel 7,3 mld eurot. Küpros alustas plaanipäraselt 6,3 mld euro suuruse programmi tagasimaksetega 2025. aastal ning kohustuste jääk on 5 mld eurot. Kreeka (programm 62 mld eurot) on plaanipäraseid tagasimakseid teinud alates 2021. aastast ning laenujääk on 59,4 mld eurot (vt pikemalt peatükis 4).

ESMi käsutuses on järgmised instrumendid:

- Toetuslaenud liikmesriikidele makromajandusliku kohanemise programmi raamistikus;
- Laenud liikmesriigi valitsusele finantsinstitutsioonide rekapitaliseerimiseks;
- Riigivõlakirjade jm võlainstrumentide esma- ja järelturu toetusostud;
- Ennetavad krediidiliinid liikmesriikidele;
- Viimase abinõuna ja eritingimustel süsteemsete ning elujõuliste euroala finantsinstitutsioonide otsene rekapitaliseerimine (*Direct Recapitalization of Institutions - DRI*).

2021. a kevadel allkirjastasid euroala riigid ESMi aluslepingu muudatused, et laiendada ja täpsustada ESMi funktsioone ja instrumente (mh lõpeb DRI võimalus ESMi kaudu, sest luuakse ESMi krediidiliin (nn *common backstop*) ühtsele kriisilahendusfondile. (Vt põhjalikumalt peatükk 3.) Lepingumuudatused on ratifitseerinud kõik liikmed peale Itaalia. Pole teada, millal Itaalia lepingumuudatused plaanib ratifitseerida.

1. Ülevaade kapitalist, osalusest, laenuvõimekusest ja juhtimisest

Kapital ja Eesti osalus

ESMi kapital koosneb sissemakstud kapitalist ning vajadusel sissemakstavast (nn sissenõutavast) kapitalist, mis kokku moodustavad nn märgitud kapitali. ESM märgitud kapital on Bulgaaria liitumise järgselt 714 674 700 000 eurot (enne Bulgaaria liitumist 709, 4 mld), milles **Eesti osalus on 1 790 700 000 eurot ehk 0,2506%.** Eesti osalus märgitud kapitalis vähenes Bulgaaria liitumise järel ligikaudu 0,002 protsendipunkti võrra. ESMi sissemakstud kapital on Bulgaaria sissemakse järgselt 81,7 miljardit eurot. **Eesti sissemakstud kapital on 204 650 000 eurot. ESMi sissenõutav kapital on kokku 633 miljardit eurot, millest Eesti osa on 1 586 050 000 eurot.**

ESMi kapitali jaotusvõti on fikseeritud ESMi asutamislepingu lisas 1 koos üleminekuperioodidega (vähendatud osalusega 12 aastaks) suhteliselt madalama sissetulekutasemega riikidele (nn ühtekuuluvusriikidele, kelle SKP inimese kohta on liitumise hetkel alla 75% EL keskmisest). Neist viiel riigil (Malta, Küpros, Slovakkia, Eesti ja Läti) on üleminekuperioodid käesolevaks hetkeks läbi saanud, mis tõi kaasa nende osaluse suurenemise ESMi kapitalis. ESMi asutajaliikmete osalemise suurenemisega kaasnes osaluste ümberjagamine liikmesriikide vahel, mitte aga märgitud kapitali suurenemine. Eesti üleminekuperiood sai läbi 2023. aasta 1. jaanuaril. Sellega seoses kasvas Eesti osalus ESMi märgitud kapitalis 488,7 mln euro võrra, sealhulgas kasvas sissemakstud osa 55,85 mln euro võrra.

Üleminekuperioodi ESMi kapitalivõtmes rakendatakse (ja rakendati) ka Lätile, Leedule, Horvaatiale ja Bulgaariale. Erinevalt ESMi asutajaliikmetest, kelle hulgas on ka Eesti, ei too(nud) nende riikide üleminekuperioodi lõppemine (vastavalt aastatel 2026, 2027, 2035 ja 2038) kaasa osaluste ümberjagamist ESMi märgitud kapitalis, vaid osaluse suurenemine lisandub märgitud kapitalile. 2026.a jaanuaris lõppes Läti üleminekuperiood, mille tulemusena maksis Läti täiendavalt sisse 103,2 miljonit eurot. 2027.a on oodata Leedu üleminekuperioodi lõppemist. **Seega toimub ESMi märgitud kapitali mõningane suurenemine ning Eesti osakaalu mõningane vähenemine ajas.**

ESMi kapitali jaotusvõtit, mille aluseks on Euroopa Keskpanga (EKP) kapitalijaotusvõti, ei ole ESMi loomisest saadik muudetud. **EKP kapitalijaotusvõtit, mis on arvutatud liikmesriikide SKP ja inimeste arvu põhjal**, korrigeeritakse viieaastase vahega. Järgmine EKP kapitalivõtme ülevaatus toimub 2028. aastal ja see rakendub 01.01.2029. Ülevaatuse aluseks võetakse 2021-2025 aasta statistilised andmed. **EKP kapitaljaotusvõtme muutusega kooskõlas tuleks ka ESMi osalusi ümber arvutada, kuid selle sammu ajastus on lahtine.** Osaluste ajakohastamine toimub vastavalt ESMi asutamislepingu artiklile 11(4) ja aluseks võetakse ajakohastamise hetkel kehtiv Euroopa Keskpanga kapitalijaotusvõti. Riigid, mille suhteline osalus suureneb, peavad ülevaatuse järel tegema ESMi täiendava sissemakse, ja vastupidi - need, kelle osalus väheneb, saavad tagasimakse. Ajakohastamise detailid otsustab ESMi juhatajate nõukogu ühehäälse otsusega. Praegu kehtivat EKP kapitalijaotusvõtit aluseks võttes tuleks Eestil juurde maksta 38 miljonit eurot. Kui korrektsioon lükkub aga kaugemasse tulevikku (peale 2029), siis jaotuse aluseks olev statistika muutub. Eestile võib sellisel juhul SKP komponendi mõju jaotusvõtmes olla vastassuunaline (vähendav), sest perioodil 2021-2025 oli Eesti majanduskasv suhteliselt nõrgem võrreldes euroala keskmisega. Lõpliku osaluse kohanduse määrab nii SKP kui ka rahvaarvu komponendi koosmõju. Riigieelarve tasakaalu vaatest oleks tegemist finantseerimistehinguga (osaluse soetus või vähenemine) ning hüpoteetilise makse saaks jaotada kahele järjestikusele eelarveaastale. **Need maksed ei mõjutaks eelarvetasakaalu, sest tegu poleks riigieelarve kuluga.**

Laenuvõimekus

ESMi kapitalil põhineva laenuandmise piirmäär on 500 miljardit eurot. Piirmäära vaadatakse üle iga viie aasta tagant. 16. juulil 2022. a. kinnitas ESMi juhatajate nõukogu laenuandmise võime

maksimumi järgmiseks viieks aastaks endisel tasemel (ehk 500 mld eurot). **ESMi vaba laenuandmise võime on 433 miljardit eurot.** Vaba võimekus suureneb vastavalt seniste laenude tagasimaksmisele. EFSF enam uusi laene ei anna ja EFSFi kasutamata laenuvõimet ESMile üle ei kanta. EFSF lõpetab olemasolu, kui viimane tagasimakse EFSFile on tehtud.

2027.a seisab ees ESMi maksimaalse laenuvõimekuse regulaarne ülevaatus. Seda mõjutavad nt märgitud sissemakstud kapitali maht (suureneb üleminekuperioodide lõpuni) ja reservkapitali suurus (stabiilselt kasvanud, 2025.a. lõpu seisuga 5,8 mld eurot). Võimalik, et 2027.a ülevaatuse käigus otsustatakse ESMi maksimaalset laenuvõimekuse piirmäära tõsta, sest märgitud kapital ning reservkapital on suurenenud.

ESMi juhtimine

ESMi kõrgeim otsustustase on juhatajate nõukogu *(Board of Governors)*, mille liikmed on ametikohajärgselt euroala rahandusministrid. Praegu on juhatajate nõukogu Eesti liige rahandusminister Jürgen Ligi. Juhatajate nõukogu aseliige on rahandusministeeriumi välissuhete nõunik, Euroopa majandus- ja rahanduskomitee (*EFC – Economic and Financial Committee*) liige Märten Ross. Juhatajate nõukogu juhib ametikohajärgselt eurorühma juht, kelleks praegu on Kreeka rahandusminister Kyriakos Pierrakakis.

Esimese astme otsustustase on direktorite nõukogu *(Board of Directors)*, kus Eesti liige on Märten Ross ning aseliige Andres Kuningas. ESMi juhtorganite (juhatajate nõukogu ning direktorite nõukogu) töö ei ole eraldi tasustatav. ESMi tegevdirektori kinnitab ametisse juhatajate nõukogu. Alates 1. detsembrist 2022.a on ESMi tegevdirektor Pierre Gramegna (endine Luksemburgi rahandusminister).

Direktorite nõukogu tööd toetavad riskikomitee ning eelarve ja tasustamise komitee. Kaks auditikomitee liiget määratakse ametisse liikmesriikide vahelise rotatsiooniskeemi alusel kõrgeima riikliku kontrolliasutuse poolt. Hetkel on ESMi auditikomitees ka eestlasest liige Märt Loite, Riigikontrolli analüüsiosakonna juhataja. Riskikomitee liige oli Märten Ross, kelle mandaat roteeruva liikmena lõppes 2026.a oktoobris.

2. Ülevaade finantsnäitajatest ja rahastamisest

ESMi finantsnäitajad ja halduskulud

ESMi 2025. aasta finantstulemus oli rekordiline 1,97 miljardi euro suurune puhaskasum, **mille abil tugevdati ESMi reservfondi**. Kasum suurenes võrreldes aastatagusega 181 miljoni euro võrra põhiliselt tänu paremale sissemakstud kapitali ning ESMi reservfondi investeeringute tulususele. ESMi reservfondi on kogunenud 5,3 miljardit eurot (2024.a 3,5 mld eurot). Reservfondi peamine eesmärk on pakkuda kaitset võimalike kahjumite eest. ESMi reservfondi suunatakse lisaks puhaskasumile potentsiaalselt ka liikmesriikidelt laekuvad multilateraalse järelevalve protseduuri (*multilateral surveillance procedure*), ülemäärase defitsiidi protseduuri (*excessive deficit procedure*) ning ülemäärase makromajanduslike tasakaalustamatuste protseduuri (*excessive imbalances procedure*) rahalised sanktsioonid. Neid sanktsioone ei ole kunagi liikmeriikidelt sisse nõutud.

ESMi halduskulud olid 2025. aastal 98,9 miljonit eurot, sealhulgas personalikulud 49,1 miljonit eurot. ESMis töötab 232 inimest (2024.a. 230).

ESMi investeeringuportfell jaotub tasakaalustatult erinevate varaklasside ja valuutade vahel. Peamiselt investeerib ESM eurosüsteemi keskpankade, rahvusvaheliste finantsorganisatsioonide ja valitsuste emiteeritud väärtpaberitesse ning vähemal määral ka riikide tagatisega võlakirjadesse või pandikirjadesse. ESMi varadest 89% oli 2025.a. lõpu seisuga investeeritud AA- või kõrgema

reitinguga varadesse. Mõningane väga kõrge reitinguga investeeringute osakaalu langus võrreldes 2024. aastaga on seotud osade euroala riikide reitingu langusega 2025.a. Samal ajal on ESM tasakaalustamiseks suurendanud AAA reitinguga investeeringute osakaalu 40% tasemelt 2024.a. 53%ni 2025.a.

ESMi reitingud ja programmide rahastamine

ESMi reitingud on stabiilselt püsinud kõrgeimal tasemel, mis on oluline turult soodsa hinnaga raha kaasamiseks. ESM on üks kõige usaldusväärsem Euroopa võlakirjaemiteerija. ESMi 10-aastase võlakirja tootlus (3,6% 2026.a. novembri alguse seisuga) on mõnevõrra kõrgem Saksamaa 10-aastasele võlakirja tootlusest (u 3,3%), kuid näiteks madalam Euroopa Komisjonist (3,8%). Intressivahe Saksamaaga on lühema tähtajaga võlakirjade puhul väiksem. Reitingu väljavaade on stabiilne. EFSFi reiting, mis järgib otsesemalt liikmesriikide reitinguid, on ESMi omast madalamal tasemel ja see mõjutab mõningal määral EFSFist laenanud riikide laenuteenindamiskulusid. **ESMi keskmine välja antud laenude intress on novembri seisuga 1,78%. EFSFi välja antud laenude keskmine laenuintress on 2,03%**.

Reitinguagentuur	Lühiajaline reiting	Pikaajaline reiting
Standard & Poor's	A-1+	AAA
Moody's	P-1	Aaa
Fitch Ratings	F1+	AAA
DBRS Morningstar	R-1(high)	AAA
Scope	S-1+	AAA

ESMi ja EFSFi poolt välja antud laenude rahastamiseks emiteeritakse võlakirju ja teisi rahaturu instrumente. 2020-2025 on emissioonide mahud olnud järgmised:

	EFSF	ESM	Kokku
2020	19,5 mld	11 mld	30,5 mld
2021	16,5 mld	8 mld	24,5 mld
2022	19,5 mld	8 mld	27,5 mld
2023	20 mld	8 mld	28 mld
2024	20 mld	6 mld	26 mld
2025	21.5 mld	7 mld	28.5 mld
2026	16,5 mld	7 mld	23,5 mld
2027 (plaan)	18,5 mld	6,5 mld	25 mld

Nõudlus ESMi instrumentide järele on väga kõrge. Võlakirjainvestoritest 54% on euroala päritolu, 21% UKst ja Šveitsist, 13% Aasiast, ja ülejäänud 12% jaotub muu Euroopa, Ameerika, Lähis-Ida ja Aafrika vahel. Investorklasside lõikes domineerivad pangad (40%), fondihaldurid (28%) ja riigid (keskpangad, valitsused, riiklikud fondid, 26%). 2025.a naasis ESM USA dollari turule, emiteerides 2 miljardi USD väärtuses 5-aastaseid võlakirju. USD turule laienemine hajutab ESMi rahastamise likviidsusriski (*funding liquidity risk*), andes ligipääsu uutele investoritele ja mitmekesistades investorbaasi.

ESMi investeeringuportfellist 7,5 miljardit eurot on paigutatud keskkonna-, sotsiaal- ja hea juhtimise märgistusega võlakirjadesse (*ESG labelled bonds*), sh 37% rohevõlakirjad, 36% jätkusuutlikkuse võlakirjad ning 27% sotsiaalsed võlakirjad. Nende võlakirjade eest rahastatakse taastuvenergiaprojekte, taskukohase elamumajanduse ehitust, puhast transporti jne. Selle kaudu panustab ESM EL üleste poliitikaeesmärkide täitmisse. ESG võlakirjade osakaal on ajas kasvanud.

3. ESMi instrumentidega seotud arengud ja ESMi reform

ESMi laenuinstrumentide ülesehitust on aja jooksul olnud vaja kaasajastada, muutmata seejuures ESMi lepingut. Näiteks COVID19 kriisi kõrghetkel, 2020. a kevadel loodi üks Euroopa Liidu toetusinstrument ka ESMi baasil. Selleks kohendati olemasoleva instrumendi – täiendavate tingimustega krediidiliin - tingimusi ning käivitati ajutine pandeemia kriisitoetuse instrument kuni 240 miljardi euro mahus. Ükski euroala riik siiski seda instrumenti ei vajanud ning instrument aegus vastavalt esialgsele plaanile 2022. a lõpus.

Arvestades viimaste aastate kogemust, sh euroala riikide laenuintresside kõikumisi, võivad täiendamist vajada nn ennetavate laenude protseduurid, et muuta nende instrumentide vajadusel kasutusele võtmine riikidele lihtsamaks ja atraktiivsemaks. Samuti vajaksid ESMi laenuinstrumentide tingimused täiendamist, et arvestada vahepeal muudetud Euroopa eelarvereeglitega. Muudatusettepanekuid arutatakse töörühmade tasemel.

ESMi reform
2020. a lõpul algatatud ESMi reformiga korrastatakse ESMi instrumente esimesel tegevuskümnendil saadud kogemuste alusel ning viiakse instrumendid kooskõlla euroala kriisilahenduse korralduses toimunud muutustega. Peamised muudatused puudutavad ESMile pankade kriisilahenduses viimase etapi toetuslaenu pakkuja funktsiooni andmist, mis on oluline samm Euroopa panganduslIidu ehitamisel. ESMi baasil loodud kaitsemehhanismi võiks kasutada küll ainult viimase abinõuna, kui liikmesriikide ühise kriisilahendusfondi vahendid on ammendunud, pankadelt kriisilahendusfondi kogutavad sissemaksed ei ole piisavad või kohe kättesaadavad ning ühtne kriisilahendusnõukogu ei suuda piisavalt vahendeid kaasata. ESM saaks ühtsele kriisilahendusfondile pakkuda kuni 68 miljardit eurot laenu (fondi juba kogutud vahendite tase on ligikaudu 81 miljardit eurot**).** Tegemist on kriisiolukorras rakenduva täiendava „kaitsevalliga“ Euroopa finantssüsteemi vastupidavuse ja usaldusväärsuse tõstmiseks. Ühtset kriisilahendusfondi, mida ESM saaks reformi jõustumise järgselt ajutise laenuga toetada, rahastatakse pankade poolt tehtavatest regulaarsetest maksetest. Nendest regulaarsetest ja vajadusel täiendavalt erakorraliselt kogutavatest pankade maksetest makstaks tagasi ka võimalik(ud) ESMist võetud laen(ud). Selline lahendus kahandaks võimalike pangakriiside kulusid maksumaksjatele ja reaalmajandusele. Kaitsemehhanismi loomisel, milleks on peale reformi jõustumist vaja juhatajate nõukogu konsensuslikku otsust, tühistatakse ESMi krediidiasutuste otsese rekapitaliseerimise instrument (DRI).

Ajakohastatud lepinguga täpsustuvad ka ESMi toetusinstrumentide (eelkõige ennetavate krediidiliinide) tingimused. Ennetava tingimusliku krediidiliini abikõlblikkuse hindamise protsess muudetakse läbipaistvamaks ja prognoositavamaks ning taotluse esitanud riigiga ei sõlmita enam vastastikuse mõistmise memorandumit. Abi saav riik peab siiski kinnitama lepingus sätestatud eeltingimustele vastamist ning jätkama nende tingimuste täitmist. Täiendavate tingimustega ennetavat krediidiliini saavad taotleda ESMi liikmed, kes mõnda tingimusliku krediidiliini nõuet ei täida, kuid kelle üldine majanduslik ja rahaline olukord on endiselt hea ning valitsuse võlg jätkusuutlikul tasemel. Kinnitatakse üle, et ESM võib pakkuda stabiilsustoetust ainult sellistele liikmetele, kelle võlga peetakse jätkusuutlikuks ja kelle tagasimaksevõime on ESMi poolt kinnitust leidnud. Muudatustega saab ESM tulevastes võimalikes finantsabi programmides, seires ja kriisiennetuses suurema rolli.

Riigikogu ratifitseeris ESMi asutamislepingu muutmise 15.12.2021. ESMi aluslepingu muudatused on ratifitseerimata vaid Itaalial. Lepingu muudatuste jõustumise ootel on ESM organisatsiooni ette valmistanud reformist tulenevate uute ülesannete täitmiseks. Koos ühtse kriisilahendusasutusega on mh läbi viidud kriisilahenduse õppused.

4. ESM toetusprogrammid

2025.a. maksid programmiriigid ESMile kokku tagasi 5,3 miljardit eurot laenude põhiosa. 2026.a. on laenude teenindamist jätkatud ning laenude jääk on novembri seisuga 71,7 miljardit eurot (6 miljardit eurot vähem kui 2024.a lõpus). Järgneb ülevaade programmiriikide lõikes:

Küpros

Kestvus:	2013-2016
Maht:	6,3 miljardit eurot
Tagasimaksed:	2025-2031 2025. aasta detsembris tasus Küpros esimese põhiosa tagasimakse summas 350 miljonit eurot. 2025. aasta lõpu seisuga oli laenujääk 5,95 miljardit eurot. 2026.a. novembri seisuga 5 miljardit eurot. Laenude keskmine tähtaeg 14,9 aastat
Seire:	Küprosele rakendub programmijärgne seire kuni 75% toetuslaenust on tagasi makstud. Kui ennetähtaegseid tagasimakseid ei tehta, kestab seire vähemalt 2029. aastani. Programmijärgse seire eesmärk on hinnata Küprose võimet ESMilt saadud laen tagasi maksta. Euroopa Komisjon koos Euroopa Keskpanga, ESMi ja IMFiga hindavad Küprose majanduslikku, eelarve ja finantssektori olukorda kaks korda aastas. Seire tulemuse põhjal saab vajadusel otsustada korrigeerivate meetmete rakendamise üle tagasimakse võime säilitamiseks või taastamiseks. Hetkel tagasimaksevõimet ohustavaid riske ei ole.

Hispaania

Kestvus:	2012-2013
Maht:	41,3 miljardit eurot, laenujääk 7,3 miljardit eurot
Tagasimaksed:	2022-2027 2025.a. maksis Hispaania tagasi 4,6 miljardit põhiosa. Kokku tagasi makstud 34 miljardit eurot. Keskmine tähtaeg 12,5 aastat
Seire:	Hispaaniale rakendus samuti programmijärgne seire kuni 75% toetuslaenust oli tagasi makstud (***see tase saavutati 2025.a. lõpuks***). Euroopa Komisjon on koos Euroopa Keskpanga, ESMi ja IMFiga regulaarsete seirearuannete põhjal hinnanud, et Hispaania laenu tagasimakse võimet ohustavaid riske ei ole.

Kreeka

Kestvus:	2015-2018
Maht:	61,9 miljardit eurot, laenujääk 59,4 miljardit eurot
Tagasimaksed:	2034-2060 2025. aastal tasus Kreeka ESMile ennetähtaegselt 376,7 miljonit eurot; kokku ennetähtaegselt tagasi makstud 2,5 mld eurot. Keskmine laenutähtaeg 32,4 aastat.
Seire:	Euroopa Komisjon koos Euroopa Keskpanga, ESMi ja IMFiga on hinnanud, et Kreeka on reformikohustusi täitnud rahuldavalt ning võlateenindamise võime on piisav ja sellega seotud riskid on kontrolli all. Kreeka süvendatud järelevalve lõppes 2022, sealtmaalt toimub regulaarne programmijärgne seire.

Kokku teenis ESM toetusprogrammidelt intresside ja teenustasudena 2025.a. ligikaudu 1,2 miljardit eurot (1,1 miljardit 2024.a.).

EFSF programmid

Iirimaa

Kestvus:	2010-2013
Maht:	17,7 mld eurot
Tagasimaksed:	2029-2042 Laenude keskmine tähtaeg 20,8 aastat
Seire:	Iirimaale rakendub programmijärgne seire kuni 75% toetuslaenust on tagasi makstud. Kui ennetähtaegseid tagasimakseid ei tehta, kestab seire vähemalt 2031. aastani. Iirimaa olukorda hinnatakse kaks korda aastas. Praegu laenu tagasimakse võimet ohustavaid riske ei ole.

Portugal

Kestvus:	2011-2014
Maht:	26 mld eurot, laenujääk 21,9 mld eurot
Tagasimaksed:	2025-2040 Sh ennetähtaegselt tagasi makstud 3,5 mld eurot. Keskmine tähtaeg 20,8 aastat.
Seire:	Portugalile rakendub programmijärgne seire kuni 75% toetuslaenust on tagasi makstud. Kui ennetähtaegseid tagasimakseid ei tehta, kestab seire vähemalt 2035. aastani. Portugali olukorda hinnatakse kaks korda aastas. Praegu laenu tagasimakse võimet ohustavaid riske ei ole.

Kreeka

Kestvus:	2012-2015
Maht:	141,8 mld eurot, laenujääk 121,5 miljardit eurot.
Tagasimaksed:	2023-2070 2025.a. maksis Kreeka põhiosa tähtaegselt tagasi 1,7 miljardit eurot. Kokku tagasi makstud 20,3 mld eurot. Keskmine tähtaeg 42,45 aastat.
Seire:	Regulaarne programmijärgne seire koos ESMi programmiga.

ESMi ja EFSFi kombineeritud laenuportfelli jääk oli 2025.a lõpu seisuga 240,6 mld eurot. 2026.a. novembriks on jääk veelgi vähenenud 233 mld euro tasemeni.

Lõppsõna

ESM toimib vastavalt talle antud mandaadile ning on valmis sekkuma nii kriisi ennetamiseks kui kriisi lahendamiseks. Euroala kaitsemehhanismina on ESM üks oluline osa Euroopa finantsstabiilsust kindlustavas struktuuris ja globaalses finantsturvavõrgustikus.

Aktiivseid programme ESMil ei ole, viimane programmijärge väljamakse tehti ESMist 2018. aastal. Nii EFSFi kui ka ESMi programmiriigid on hakanud etapiviisiliselt jõudma toetuslaenude tagasimaksmiseni. Tehtud on ka ennetähtaegseid tagasimakseid. Euroopa Komisjoni poolt läbi viidavad programmijärgsed ülevaatused, milles osaleb ka ESM, kinnitavad riikide tugevat laenude tagasimaksevõimet.

ESMi reformi jõustumisest on veel puudu Itaalia ratifitseerimiskiri. ESM on valmis reformi rakendamiseks. Lisaks analüüsitakse regulaarselt ESMi „tööriistakasti“ vastavust liikmesriikide võimalikele vajadustele.

Nii välisaudiitor kui ka ESMi auditinõukogu on kinnitanud, et ESM on parimate pangandustavade järgi hästi juhitud ning finantsnäitajad ja selle aluseks olevad tehingud on korrektsed ja õiguspärased.